

طرح درس تئوری انگل‌شناسی پزشکی برای دانشجویان پزشکی عمومی

عنوان درس: انگل‌شناسی پزشکی

مقطع تحصیلی: پزشکی عمومی

تعداد جلسات: 15 جلسه (هفته‌ای یک جلسه)

مدت زمان هر جلسه: 2 ساعت

اهداف کلی درس:

۱. آشنایی با انگل‌های مهم انسانی و بیماری‌های ناشی از آن‌ها.
۲. تسلط بر شناخت چرخه زندگی، انتقال و اهمیت بالینی انگل‌ها.
۳. یادگیری اصول تشخیص، پیشگیری و درمان بیماری‌های انگلی.
۴. توانایی تحلیل اپیدمیولوژی بیماری‌های انگلی در جامعه.

اهداف ویژه هر جلسه:

• جلسه اول:

مقدمه‌ای بر انگل‌شناسی پزشکی

- تعریف انگل‌شناسی و طبقه‌بندی انگل‌ها (پروتوزوا، نماتودها، سستودها، ترماتودها و بندپایان).
- اهمیت انگل‌ها در پزشکی و بهداشت عمومی.
- مروری بر بیماری‌های انگلی شایع در جهان و ایران.

• جلسه دوم:

آشنایی با تک‌یاخته‌های روده‌ای و انتقال آن‌ها

- معرفی تک‌یاخته‌های شایع روده‌ای مانند *Entamoeba histolytica*, *Giardia lamblia*, *Cryptosporidium*.
- اپیدمیولوژی، انتقال، علائم بالینی، و روش‌های پیشگیری.
- روش‌های تشخیصی رایج مانند بررسی نمونه‌های مدفوع.

• جلسه سوم:

تک‌یاخته‌های خونی و بافتی

- معرفی پروتوزوآهای خونی و بافتی مانند *Plasmodium* (مالاریا)، *Leishmania*, *Trypanosoma*.
- چرخه زندگی، علائم بالینی و اپیدمیولوژی این انگل‌ها.
- تشخیص آزمایشگاهی و روش‌های درمان.

• جلسه چهارم:

نماتودهای روده‌ای (*Ascaris*, *Trichuris*, *Strongyloides*)

- آشنایی با کرم‌های گرد روده‌ای شایع و بیماری‌های مرتبط.
- بررسی چرخه زندگی، علائم بالینی و روش‌های تشخیص.
- راه‌های پیشگیری و درمان.

• جلسه پنجم:

نماتودهای خونی و بافتی (Filaria, Trichinella)

- معرفی نماتودهای بافتی و خونی مانند *Wuchereria bancrofti* و *Onchocerca volvulus* و *Trichinella spiralis*.
- تشخیص و روش‌های درمان بیماری‌های فیلاریا و تریکینوز.
- مدیریت و پیشگیری در سطح جامعه.

• جلسه ششم:

ترماتودهای روده‌ای (Fasciolopsis, Heterophyes)

- معرفی ترماتودهای روده‌ای و چرخه زندگی آن‌ها.
- بررسی علائم بالینی، تشخیص و درمان.
- نقش بهداشت عمومی در کنترل و پیشگیری از ترماتودها.

• جلسه هفتم:

ترماتودهای کبدی و ریوی (Fasciola, Paragonimus)

- معرفی انگل‌های کبدی و ریوی و بیماری‌های مرتبط.
- علائم بالینی، روش‌های تشخیصی و درمانی.
- اپیدمیولوژی این بیماری‌ها و نقش پزشکان در پیشگیری.

• جلسه هشتم:

سستودهای روده‌ای (Taenia spp., Hymenolepis)

- بررسی چرخه زندگی، علائم بالینی و اپیدمیولوژی کرم‌های نواری روده‌ای.
- شناسایی مراحل مختلف این کرم‌ها و روش‌های درمانی.
- پیشگیری از ابتلا به کرم‌های نواری.

• جلسه نهم:

سستودهای بافتی (Echinococcus, Cysticercosis)

- معرفی سستودهای بافتی و بیماری‌های مرتبط با آن‌ها مانند کیست هیداتید و سیستی سرکوز.
- تشخیص کلینیکی و آزمایشگاهی این بیماری‌ها.
- روش‌های درمان و پیشگیری.

• جلسه دهم:

بندپایان به عنوان ناقلین بیماری‌ها

- معرفی بندپایانی مانند پشه‌ها، کنه‌ها و شپش‌ها و نقش آن‌ها در انتقال بیماری‌ها.
- بررسی بیماری‌های منتقله توسط بندپایان مانند مالاریا، لیشمانیوز و تب دنگی.
- استراتژی‌های کنترل ناقلین در سطح جامعه.

- جلسه یازدهم:

- روش‌های تشخیصی در انگل‌شناسی پزشکی

- معرفی روش‌های تشخیص بالینی و آزمایشگاهی برای انگل‌ها.
- بررسی میکروسکوپی، روش‌های مولکولی (PCR) و سرولوژیکی.
- اهمیت تشخیص زودهنگام و مدیریت بیماری‌های انگلی.

- جلسه دوازدهم:

- اپیدمیولوژی و کنترل بیماری‌های انگلی

- مطالعه اپیدمیولوژی بیماری‌های انگلی شایع.
- بررسی فاکتورهای موثر بر شیوع انگل‌ها در جوامع مختلف.
- روش‌های پیشگیری و کنترل در سطح جامعه و مدارس.

- جلسه سیزدهم:

- روش‌های درمان و داروهای ضد انگل

- معرفی داروهای رایج ضد انگل مانند آلبندازول، متروپنیدازول و ایورمکتین.
- بررسی کاربردهای بالینی و عوارض جانبی داروها.
- پیشگیری دارویی و استراتژی‌های درمان جمعی در مناطق آندمیک.

- جلسه چهاردهم:

- مطالعه موارد بالینی و بحث‌های گروهی

- مرور موارد بالینی واقعی از بیماران مبتلا به بیماری‌های انگلی.
- تحلیل روش‌های تشخیص و درمان در این موارد.
- بحث گروهی پیرامون راه‌حل‌های درمانی و پیشگیرانه.

- جلسه پانزدهم:

- آزمون نهایی و جمع‌بندی

- مرور مباحث کلیدی درس.
- آزمون نهایی شامل سوالات تشریحی و تستی درباره بیماری‌های انگلی، چرخه زندگی، تشخیص و درمان.

روش تدریس:

- ارائه مطالب به صورت سخنرانی، اسلایدهای آموزشی و فیلم‌های آموزشی چرخه‌های زندگی انگل‌ها.
- بحث‌های گروهی پیرامون موارد بالینی.
- مطالعه موردی و تحلیل اپیدمیولوژی بیماری‌های انگلی.

ارزشیابی:

- آزمون‌های میان‌ترم (30%)

- تمرین‌های کلاسی و مشارکت در بحث‌های گروهی (20%)
 - آزمون نهایی (50%)
-

منابع پیشنهادی:

۱. Garcia LS. Diagnostic Medical Parasitology.
۲. Peters W, Gilles HM. Tropical Medicine and Parasitology.
۳. Roberts LS, Janovy J. Foundations of Parasitology.